Kopásvizsgálati eljárás fejlesztése

<u>Kovács Tünde</u> Ph.D. hallgató <u>Budapesti Műszaki Főiskola, Anyag-, és Alakítástechnomógiai Tanszék</u>

Témavezető: <u>Dr. Dévényi László</u> Egyetemi docens, <u>Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, Anyagtudomány és Technológia Tanszék</u>

Bevezetés

A kopás folyamatának leírására és kvantitatív jellemzésére is számos modell és módszer ismeretes. A koptatóvizsgálatokhoz a legkülönbözőbb elrendezésű berendezéseket, mechanizmusokat alkalmazzák. Kutatómunkánk tárgya a szakirodalomból is ismert, az ún. golyó/sík érintkezés elvén alapuló kopás-vizsgálati módszer alkalmazási feltételeinek illetve korlátainak kritikai elemzése, különös tekintettel a mérési eredmények pontosságára, szóródására és reprodukálhatóságára.

A hagyományos módszer (kísérleti elrendezés) legfőbb hátránya, hogy a a vizsgálat folyamán a felületi terhelés, sőt már a normál irányú erő konstans értéken tartása is. elvi nehézségekbe ütközik. Ez kedvezőtlenül befolyásolja a vizsgálati eredmények reprodukálhatóságát, negatív hatása a mérési adatok jelentős mértékű szórásában is jelentkezik. Jelen dolgozatban megmutatjuk, hogy a kísérleti berendezés elvi, konstrukciós módosításával lehetőség nyílik a vázolt méréstechnikai problémák többségének kiküszöbölésére, a mérés megbízhatóságának javítására.

A számításokkal elemzett és a gyakorlatban vizsgált elrendezés bizonytalanságainak kiküszöbölésére új konstrukciós elven alapuló kopásvizsgálati elrendezéseket fejlesztettünk ki. Első lépésben egy módosított elrendezést alkalmaztunk, melynél a fordulatszám átadását a meghajtó tengely és a koptatógolyó között kényszerkapcsolattal biztosítottuk. Ezáltal kiküszöböltük a csúszást, a kopási tényező pontosan meghatározhatóvá vált.

Ennek a módosított összeállításnak az a hátránya volt, hogy a golyó nem végezett bolygó mozgást, így a koptatás egyetlen érintkező övezetre korlátozódott. A kopási folyamatot valószínűleg befolyásolta a golyó felületi érdességének megváltozása, ezt az eredmények jelentős szóródása eredményezi.

A tapasztalatok alapján, ezt az összeállítást módosítva készítettük el a következőkben bemutatott elrendezést. A módosított elrendezésnél a koptatógolyó bolygó mozgást végez, ezáltal a felületi érdessége nem változik jelentősen, illetve a golyó kopása is elhanyagolható, viszont megtartja az előző vizsgálati módszerek előnyeit.

1. Golyó/sík érintkezés elvén alapuló lokális kopásvizsgálati eljárás

A golyó/sík érintkezésen alapuló kopás-vizsgálati eljárást egyszerűsége miatt széles körben alkalmazzák. Előnye, hogy a kopási folyamat lokálisan vizsgálható, a folyamat során a kopás előrehaladottságának mértéke – a kísérlet időszakos megszakításával – jól nyomon követhető [1,2,3].

Nyugvó állapotban a terhelést a golyó súlyereje és a golyónak a beállítási szögektől függő beékelődése biztosítja. Meghajtott állapotban az érintkezési felületeken létrejövő súrlódó erők a golyót a beékelődésből kiemelni igyekeznek. Meghajtott állapotban tehát a terhelőerő nagysága a súrlódási együttható által determinált.

A vizsgálat kezdetén a golyó-sík érintkezés környezetében a fajlagos felületi igénybevétel rendkívül nagy. A meghajtott golyó gömbsüveg alakú kopási nyomot hoz létre, ennek geometriai adataiból becsülhető a kopás mértéke, amelyet a gömbsüveg térfogatával arányos tömegveszteséggel szokás jellemezni.

A kopás folyamán a gömbsüveg mentén érintkező felület nagysága fokozatosan növekszik, ebből adódik, hogy a kopás az idő függvényében csökkenő fajlagos felületi terhelés mellett megy végbe. Összehasonlító vizsgálatoknál a koptatás kezdeti szakaszát célszerű vizsgálni, ugyanis ekkor a legnagyobb a koptatóhatás. Nagyobb problémát jelent a kopási úthossz pontos meghatározása, ugyanis a golyó és az állandó fordulatszámmal forgó tengely közötti érintkezés nem stabil, azaz nem csuszás mentes (slip jelenségével lehet számolni).

1.1. Gyakorlatban alkalmazott lokális kopásvizsgálati eljárás bemutatása

Az irodalomból jól ismert [1,2,3] és a gyakorlatban is alkalmazott elrendezésben a koptatógolyót, a forgótengelyen kialakított horony a széleivel érintkezve hajtja meg. Ez nem kényszerkapcsolat ezért a fordulatszám átadása csúszással járhat. Ennek mértéke mérésekkel határozható meg. A normálerő a koptatógolyó súlyától, a beékelődés szögétől, valamint a súrlódási együtthatótól függ. A terhelés a próbatest alatt elhelyezett erőmérő cella segítségével mérhető.

A vizsgálat során különböző abrazív szuszpenziót alkalmazhatnak a súrlódási tényező kvázi állandó értéken tartására.

1. ábra

I. számú, koptatási elrendezés [1,2,3]

1.2. Koptatógolyó egyensúlya nyugalmi állapotban és a normálerő számítása a bemutatott elrendezésnél

Az 2. ábráról leolvasható a kísérleti berendezésre és körülményekre vonatkozó legfontosabb geometriai adatok: **a** jelöli a meghajtó hajtó tengely horonyszélességét, **r** a tengely sugarát, **R** a koptató golyó sugarát, $\boldsymbol{\varphi}$ a próbatest felületének a vízszintes síkkal bezárt szögét, **b** pedig a próbatest felületének és a hajtó tengely középvonalának a távolságát.

2. ábra Golyó és a hajtótengely elrendezése, nyugalmi állapotban

Az egyes erőket vektorok reprezentálják: **G** az **m** tömegű golyó által létesített súlyerő, **N** a próbatest síkfelületén ébredő terhelő erő, T_1 és T_2 pedig a hajtó-tengely és a golyó között ébredő támasztó erők vektorai.

A T₁ és T₂ támasztóerők az xy középsíkkal bezárt szöge (α), a támasztóerők síkjának a vízszintes koordinátatengellyel bezárt szöge (β). A geometriai viszonyok alapján az N terhelő erő és a T₁ és T₂ támasztóerők N, T₁ és T₂ nagyságát (azaz a vektorok abszolút értékét) az alábbi megfontolások alapján határozhatjuk meg:

A) Egyrészt a geometria adatok alapján könnyen igazolhatók az alábbi összefüggések:

$$b = R + \left(r + \sqrt{R^2 - a^2}\right) \sin(\varphi - \beta)$$
(1)

$$\beta = \varphi - \arcsin\left(\frac{b - R}{r + \sqrt{R^2 - a^2}}\right)$$
(2)

$$\alpha = \arcsin\left(\frac{a}{r}\right) \tag{3}$$

B) Másrészt nyugalmi állapotra érvényes az erők egyensúlyára vonatkozó, vektor-egyenlet formájában megfogalmazott

$$T_1 + T_2 + G + N = 0$$
 (4)

összefüggés. Ebben az egyes erőket és komponenseiket az alábbi formulák reprezentálják:

$$\mathbf{N} = (-N\sin\phi, \cos\phi, 0) \tag{5}$$

$$G = (0, -mg, 0)$$
 (6)

 $\mathbf{T}_{1} = (T \cos \alpha \cos \beta, T \cos \alpha \sin \beta, -T \sin \alpha)$ (7)

$$\mathbf{T}_2 = (\mathrm{T}\cos\alpha\cos\beta, \mathrm{T}\cos\alpha\sin\beta, \mathrm{T}\sin\alpha) \tag{8}$$

A fenti képletekben N a próbatest felületére merőlegesen ható erő nagysága, T pedig a tengelyről a golyó felületére ható támasztó erők nagysága. Az egyensúlyi egyenletből az erők \mathbf{x} , \mathbf{y} és \mathbf{z} irányú komponenseire rendre az alábbi összefüggések adódnak:

$$2T\cos\alpha\cos\beta - N\sin\varphi = 0 \tag{9}$$

$$N\cos\varphi - mg + 2T\cos\alpha\sin\beta = 0 \tag{10}$$

$$T\sin\alpha - T\sin\alpha = 0 \tag{11}$$

A első két egyenlet alapján a próbatest felületére ható erő N nagyságára

$$N\cos\phi - mg + \frac{N\sin\phi}{\cos\beta}\sin\beta = 0$$
(12)

összefüggést kapjuk, ebből meghatározható a próbatest felületére merőlegesen ható erő N nagysága:

$$N = \frac{mg}{\cos \varphi + \sin \varphi tg\beta}$$
(13)

Mint megállapítható, nyugalmi állapotban, (amikor is $\mu=0$), a koptató normálerő nagysága arányos a golyó **m** tömegével.

1.3. A koptatógolyó egyensúlya meghajtott állapotban és normálerő számítása

Feltételeztük, hogy a kopásvizsgálat folyamán (azaz meghajtott állapotban) a hajtótengely hornyának élein μ_1 ill. μ_2 súrlódási együttható nagysága, továbbá a golyó és a próbatest érintkezési tartományában $\mu_3>0$ a súrlódási együttható. Ez esetben az N koptató normálerő N nagysága az alábbi meggondolások alapján számítható (3.ábra). [5]

3. ábra A golyó és a hajtótengely elrendezése meghajtott állapotban

Jelölje T_a , T_b a meghajtó tengely élein ébredő támasztó erőket, T_c pedig a koptatott felületről a golyóra ható támasztó erőt. A támasztó erőkhöz súrlódási erők rendelhetők hozzá. Jelölje S_a , S_b a meghajtó tengely és a golyó érintkezési pontjaiban ható súrlódási erőket, S_c pedig az N normálerő támadáspontjában (a golyó és a próbatest között ébredő) súrlódási erőt. A S_a , S_b súrlódási erők nagysága rendre $S_a=T\mu_1$ illetve $S_b=T\mu_2$. Továbbiakban feltételeztük, hogy az μ_1 és μ_2 súrlódási együtthatók, a szimmetrikus terhelési viszonyok miatt azonos nagyságúak, nevezetesen $\mu_1=\mu_2=\mu_{12}$. Ebből szükségképpen adódik, hogy $S_a=S_b=T\mu_{12}$. A fenti meggondolások alapján az erők egyensúlyára felírható a

$$\mathbf{G} + \mathbf{T}_{\mathbf{a}} + \mathbf{T}_{\mathbf{b}} + \mathbf{T}_{\mathbf{c}} = \mathbf{0} \tag{14}$$

összefüggés. Az $\mathbf{M} = (M_x, M_y, M_z)$ nyomatéki vektorra hasonlóképpen érvényes az $\mathbf{M}=\mathbf{0}$ alakú egyensúlyi egyenlet. A nyomatéki vektor két első komponense zérus, azaz $M_x=M_y=0$. A harmadik komponensre azonban az

$$M_{z} = R\mu_{3}N - 2S_{c}\sqrt{R^{2} - a^{2}} = 0$$
(15)

összefüggés adódik, ahol T a korábban definiált T_1 és T_2 támasztó erők nagyságával, N az ismeretlen N normálerő nagyságával, S_c pedig az S_c súrlódási erő nagyságával azonos. A fenti összefüggések felhasználásával

$$2T\cos\alpha\cos\beta - 2S_{c}\sin\beta - N\sin\varphi + \mu_{3}N\cos\varphi = 0$$
(16)

$$-mg + 2T\cos\alpha\sin\beta + 2S_{c}\cos\beta + N\cos\varphi + \mu_{3}N\sin\varphi = 0$$
(17)

egyenletek adódnak eredményül. Figyelembe véve, hogy Sc a (15) egyenletből kifejezhető,

$$S_{c} = \frac{R\mu_{3}}{2\sqrt{R^{2} - a^{2}}} N = \frac{\mu_{3}}{2\cos\alpha} N$$
(18)

ekkor a (3) és (5) egyenletek felhasználásával a

$$2T\cos\alpha = \frac{\frac{\mu_3}{\cos\alpha}\sin\beta + \sin\varphi - \mu_3\cos\varphi}{\cos\beta}N$$
(19)

összefüggéshez jutunk. Végül is a (17) formula alapján a normálerő N nagyságára

$$N = \frac{mg}{C\sin\beta + \frac{\mu_3\cos\beta}{\cos\alpha} + \cos\phi + \mu_3\sin\phi}$$
(20)

egyenletet kapjuk, ahol

$$C = \frac{\frac{\mu_3}{\cos\alpha}\sin\beta + \sin\phi - \mu_3\cos\phi}{\cos\beta}$$
(21)

definíció szerint. Az elvégzett számítások alapján arra következtethetünk, hogy a normálerő nagysága függ a μ_3 súrlódási tényező mindenkori értékétől. E nem kívánatos körülmény azzal jár, hogy a kísérletek folyamán mindenképpen számolni kell a normálerő esetleges változásával, ingadozásával.

2. A számítások kísérleti ellenőrzése

A koptatási kísérleteket a 1. ábrán bemutatott koptató berendezéssel végeztük. A vizsgálatokhoz az erőmérőre felfogott Ø10x3 (mm) méretű próbatesteket használtuk. A koptatást Ø20 mm, GO3 anyagú golyóval végeztük. Az erőjelet 10 N méréshatárú nyúlásmérő bélyeges erőmérő rendszerrel regisztráltuk az idő függvényében.

A kísérletek eredményei az előzetes számításokat igazolták. Száraz zsírtalanított állapotban a golyó meghajtása bizonytalan. A golyó akadozva forog igen erősen változó slippel. Ennek következtében a terhelőerő is ingadozó (4/a. ábra). Kopás közben kenőanyag vagy abrazív emulzió (gyémántpaszta vagy alumínium oxid) adagolása esetén a terhelőerő szintén jelentős ingadozást mutat (4/b. ábra). Ezt az ingadozást [1] I. M. Hutchings néhány százaléknak tekinti cikkében, ennek mértéke azonban méréseink szerint jóval nagyobb.

4/a. ábra

Zsírtalanított felületen végzett száraz koptatás esetén a regisztrált terhelőerő az idő függvényében. Az erő az idő függvényében változik, tehát a súrlódási tényező is változik

4/b. ábra A regisztrált terhelőerő változása kenőanyagcsepp hatására

A vízszintes egyenes az F=0, erő bázisvonala. A normálerő egy csepp kenőanyag hatására ugrásszerűen nő. Megállapítható tehát, hogy a súrlódási tényező is változik.

3. A kísérleti elrendezés célszerű módosítása

A számításokkal elemzett és a gyakorlatban vizsgált I. elrendezés bizonytalanságainak kiküszöbölésére új konstrukciós elven alapuló kopásvizsgáló berendezést fejlesztettünk ki. Az elrendezést a 5. ábra mutatja be, ahol N terhelésből adódó konstans normálerő, S a súrlódási erő, n pedig a tengely fordulatszáma.

5. ábra II. számú, módosított elrendezés [4]

Az új berendezés jellegzetessége, hogy a golyót kényszerhajtással forgatjuk meg, így a kopási úthossz pontosan számítható [4].

A kopási úthossz és a kopási tényező számítására alkalmazott összefüggések:

Gömbsüveg mélysége, h (mm):

$$\mathbf{h} = \mathbf{R} - \sqrt{\mathbf{R}^2 - \mathbf{r}^2} \tag{22}$$

Kopási térfogat, V_V (mm₃):

$$V_{\rm V} = \frac{\mathbf{h} \cdot \pi}{6} \left(\frac{3}{4} \, \mathrm{d}^2 + \mathrm{h}^2 \right) \tag{23}$$

Kopási úthossz, S (m):

$$S = n \cdot 2R \cdot \pi \cdot t \tag{24}$$

Kopási tényező, K (mm³/Nm):

$$K = \frac{V}{S \cdot N}$$
(25)

A módszer egyetlen hátránya az, hogy a golyó nem végez bolygó mozgást, így a koptatás egyetlen érintkező övezetre korlátozódik ezért minden méréshez új golyót kell alkalmazni. A koptató erőt súlyterhelés biztosítja, kiegyenlített csuklós tartón keresztül, így az N normálerő nagyságát kizárólag a súlyerő határozza meg. A gömbsüveg térfogatából a szokásos módon (23) számítható a kopási tömegveszteség.

4. A II. koptatási elrendezés továbbfejlesztése

A II. elrendezés hátránya volt az I. irodalmi berendezéssel szemben, hogy a golyót a csúszásmentes fordulatátadás miatt kényszerrel rögzítettük, ezáltal a golyó mindig azonos főkörön érintkezett a próbatesttel. A kényszerkapcsolat helyett egy olyan fordulatszámot jól, lehetőség szerint minimális csúszással átadó kapcsolatra volt szükség mely lehetővé teszi a golyó bolygó mozgását. Ezt úgy oldottuk meg, hogy a golyót a főorsóba fogott rúd végén kialakított kúpos fészekkel való érintkezés hajtja meg, támaszként pedig egy forgó csapágyat alkalmaztunk. A koptatógolyó bolygó mozgást képes végezni. Ezáltal a golyó kopása elhanyagolható, felületi érdessége gyakorlatilag nem változik.

6. ábra III. koptatási elrendezés

5. A módosított elrendezések összehasonlítása

Próbatest (minta) paraméterei: Ø10x3 mm, R2-es gyorsacél pogácsa

Az R2 próbatest kémiai összetétele:

С %	Si %=	Mn %	Р%	S %
0.74-0.84	0-0.4	0-0.4	0-0.03	0-0.03
Cr%	Mo %	Ni %	V %	Al %
3.8-4.6	0.7-1	0-0.4	1.2-1.5	00.1
Cu %	W %	Ti %	Co %	Pb %
00.3	17.5-19	00.05	4.5-5.5	00.15

Keménysége: 934HV

Kísérleti körülmények:

-	helyiség hőmérséklete:	T=20°C
-	terhelés:	$N = m \cdot g = 0.05 [kg] \cdot 9.81 \left[\frac{m}{s^2}\right] = 0.49 [N]$
-	fordulatszám:	$n = 900 \left[\frac{1}{\min} \right]$

A fordulatszámot E3N-01 típusú esztergagép segítségével biztosítottuk.

-	koptatási időtartam:	t = 15[min]
-	golyó átmérő:	D = 20[mm]
-	golyó anyaga:	GO3

HV=63HRC

5.1. A II. és a III. koptatási kísérlet eredményeinek összehasonlítása

1. táblázat A II-es és III-as elrendezésű koptató vizsgálatok eredményei

	Jel	Golyó átmérő (mm)	Terhelő erő (N)	Kopási idő (perc)	Fordulat- szám (f/perc)	Kopás mélység h (mm)	Kopási térfogat V (mm3)	Kopás- nyom d (mm)	Kopási út S (m)	Kopási tényező (mm3/mN)
II.	II/1	20	0,49	15	900	0,017866	0,010017	1,195	847,8	24,1*10 ⁻⁰⁶
dezés	II/2	20	0,49	15	900	0,008409	0,002219	0,82	847,8	5,34*10 ⁻⁰⁶
	II/3	20	0,49	15	900	0,013399	0,005635	1,035	847,8	13,6*10 ⁻⁰⁶
	II/4	20	0,49	15	900	0,014188	0,006318	1,065	847,8	15,2*10 ⁻⁰⁶
III. olron-	III/1	20	0,49	15	900	0,003252	0,000332	0,51	847,8	0,799*10 ⁻⁰⁶
dezés	III/2	20	0,49	15	900	0,003381	0,000359	0,52	847,8	0,864*10 ⁻⁰⁶
	III/3	20	0,49	15	900	0,003512	0,000387	0,53	847,8	0,932*10 ⁻⁰⁶
	III/4	20	0,49	15	900	0,003646	0,000417	0,54	847,8	1,00*10 ⁻⁰⁶
	III/5	20	0,49	15	900	0,003512	0,000387	0,53	847,8	0,932*10 ⁻⁰⁶

A táblázat értékeiből a két koptatási elrendezéssel végzett kísérletek mérési eredményeiből számított kopási tényező értékeinek szórása:

Szórás értéke II. elrendezés esetén: S_{II}=7,69474*10⁻⁶

Szórás értéke III. elrendezés esetén : S_{III}=7,78826*10⁻⁸

7. ábra A mérési eredmények szóródása

A 1. táblázat és a 7. ábra alapján megállapíthatjuk, hogy az azonos körülmények mellett végzett kísérletek eredményei különböző szóródást mutatnak. A II. elrendezésű koptatóvizsgálat esetében, melynél a golyó kényszerrel volt rögzítve a kopási tényező eredményei erősen szórnak. Valószínűleg azért, mert a koptatógolyó felületi érdessége a koptatás során változott (8.ábra). A III. elrendezésű koptatóvizsgálat esetében az eredmények szórása két tizedessel kisebb, mint az előző eljárás esetén. Meg kell jegyeznünk, hogy ebben az esetben a golyó, bolygó mozgást végzett, a felületi érdesség változása gyakorlatilag elhanyagolható. A próbatesten felületén keletkezett kopásnyom is lényegesen kisebb (9.ábra).

8.ábra

Elektronmikroszkópos felvételek 25kV, 50 szeres nagyítás mellett, a II. elrendezéssel végzett kísérlet golyójának kopásban részvevő főköréről és a próbatesten keletkezett kopásnyomról

9. ábra Elektronmikroszkópos felvételek 25kV, 50 szeres nagyítás mellett, a III. elrendezéssel végzett kísérletben a próbatesten keletkezett kopásnyom

A II. elrendezésű vizsgálatok során kapott kopási tényező értékek jóval magasabbak voltak, mint a III. elrendezésű vizsgálatok esetén, azonos vizsgálati paraméterek mellett. Ez a különbség valószínűleg ugyanazzal a jelenséggel magyarázható, mint az eredmények viszonylag nagy szóródása, vagyis a II. elrendezésben a koptatógolyó felületi érdessége a kopásban részvevő főkörön jelentősen megváltozott.

Összefoglalás

Számos lokális kopásvizsgálattal foglalkozó cikkben megtalálható az I. elrendezésű kopásvizsgálati eljárás, amelyet mind elméleti, mind kísérleti szempontból elemeztünk. A vizsgálatok eredményeként megállapítottuk, hogy az I. elrendezésű koptatóvizsgálat csak számos bizonytalansági tényezővel együtt alkalmazható. A gyakorlatban nem alkalmazzák száraz koptatásra ezt az eljárást, de abrazív szuszpenzió adagolásával sem állítható be konstansra a normálerő, ezenkívül a golyó fordulatszáma, ezáltal a kopási úthossz sem határozható meg egyértelműen.

Az általunk módosított II. jelű koptató elrendezésnél már kiküszöböltük ezeket a bizonytalansági tényezőket, ezáltal a vizsgálat alkalmassá vált száraz kopás vizsgálatára, valamint a fordulatszám pontos ismeretében a kopási tényező értéke is pontosan meghatározható lett. Az elrendezés hibája, hogy a golyó a kényszerkapcsolat miatt mindig azonos felületével koptatja a próbatestet, így a golyó felülete is kopik. A golyó felületi érdessége a kopásvizsgálat során az idő függvényében változik. Ez a változás nehezen vehető figyelembe a kopási folyamat szempontjából, ezért célszerűnek látszott ezt a hibát kiküszöbölni.

A III. jelű koptató berendezésnél nincs golyó kényszerkapcsolat, a fordulatszám átvitelére új megoldást dolgoztunk ki (6. ábra). Ennél az elrendezésnél is felmerül a kérdés, hogy a meghajtó fordulatszám mekkora csúszással adódik át a koptatógolyónak. A III. elrendezésű készülékkel vizsgálatokat végeztünk, az eredmények igen kis szórással azonos értékeket adtak, így megállapíthatjuk, hogy ha volt is valamennyi csúszás a vizsgálat során, az nem okozott lényeges hibát.

A három vizsgálat eredményei alapján száraz kopás mellett a III. elrendezésű konstrukciót tekintjük alkalmasnak a lokális kopásvizsgálatok végzésére.

Irodalomjegyzék

[1] K.L. Rutherford, I.M. Huttchings: A micro-abrasive test, with particular application to coated systems, Surface and Coatings Technology 24 March 1995. p.1-9.

[2] J. Richter, I. M. Hutchings, T. W. Clyne, D. N. Allsopp, X. Peng: Tribological characterization of diamond like-speed steels, Material characerization 45, 2000. p.233-239.

[3] R. Colaco, R Vilar: Abrasive wear of metllic reinforced materials, Wear 255, 2003. p.643-650.

[4] T. Kovács, L. Kuzsella, L. Dévényi: Hypereutectic Al-Si-Ni alloy wear resistance function of the forming grade and comparison of aluminium and steel, microCad Miskolc, 2004.

[5] Kovács T. Dévényi L.: Golyó/sík érintkezés elvén alapuló lokális kopásvizsgálati eljárás alkalmazási feltételeinek elemzése, FMTÜ Konferencia, Kolozsvár 2004. p.155-162.

[6] I.M.Hutchings: Tribology:Friction and wear of engineering materials, 1992.Great Britain